

INGLIZ TILINI O'QITISHDA KOMMUNIKATIV YONDASHUV VA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARNING SAMARADORLIGI

**Aliyeva Dilafruz
Alikhanova Dilbar
Khasanova Madina
Ermатов Shavkat**

Qo`qon Davlat Universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'quvchilarning til kompetensiyasini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqotda interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va o'quvchi markazli ta'lim tamoyillarining amaliy ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, dars jarayonida muloqotga asoslangan topshiriqlardan foydalanish o'quvchilarning motivatsiyasi, mustaqil fikrlashi va nutqiy faolligini oshirishga xizmat qilishi ko'rsatib berilgan. Maqolada chet tilini o'qitish samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ham berilgan.

Kalit so'zlar: ingliz tili, kommunikativ metod, interfaol ta'lim, raqamli texnologiyalar, nutqiy kompetensiya, innovatsion pedagogika, chet tili metodikasi.

Abstract: This article examines the role of the communicative approach and modern pedagogical technologies in developing students' language competence in English language teaching. The study highlights the practical significance of interactive teaching methods, information and communication technologies (ICT), and learner-centered educational principles. It also demonstrates that the use of communication-based activities in the classroom contributes to increasing students' motivation, independent thinking, and communicative competence. In addition, the article provides scientific and practical recommendations for improving the effectiveness of foreign language instruction.

Keywords: English language, communicative approach, interactive learning, digital technologies, communicative competence, innovative pedagogy, foreign language teaching methodology.

Аннотация: В данной статье анализируется роль коммуникативного подхода и современных педагогических технологий в развитии языковой компетенции учащихся при обучении английскому языку. В исследовании раскрывается практическая значимость интерактивных методов обучения, информационно-коммуникационных технологий и принципов личностно-ориентированного образования. Также показано, что использование коммуникативно-ориентированных заданий в учебном процессе способствует повышению мотивации обучающихся, развитию их самостоятельного мышления

и коммуникативной активности. Кроме того, в статье представлены научно-практические рекомендации по повышению эффективности обучения иностранным языкам.

Ключевые слова: английский язык, коммуникативный подход, интерактивное обучение, цифровые технологии, коммуникативная компетенция, инновационная педагогика, методика преподавания иностранных языков.

Kirish

Bugungi kunda ingliz tili xalqaro ilmiy hamkorlik, iqtisodiyot, axborot texnologiyalari va ta'lim sohalarida keng qo'llanilayotgan global aloqa vositasiga aylangan. Shu sababli ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitish sifatini oshirish davlat siyosati va ta'lim islohotlarining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

An'anaviy ta'lim metodlari ko'proq grammatik bilimlarni o'rgatishga qaratilgan bo'lsa, zamonaviy yondashuvlar o'quvchining amaliy muloqot qobiliyatini rivojlantirishni ustuvor vazifa sifatida ko'radi. Kommunikativ metod aynan shu maqsadga xizmat qilib, tilni nazariy qoidalar yig'indisi emas, balki real hayotda qo'llaniladigan aloqa vositasi sifatida o'rgatishni nazarda tutadi.

So'nggi yillarda raqamli platformalar, multimedia vositalari va sun'iy intellektga asoslangan ta'lim resurslari chet tillarini o'qitishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Ushbu vositalar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, mustaqil ta'limni rivojlantirish va o'quv jarayonini yanada qiziqarli tashkil etishga yordam beradi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi kommunikativ yondashuv hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ingliz tilini o'qitishdagi samaradorligini tahlil qilish va ularni amaliyotda qo'llashning afzalliklarini yoritishdan iborat.

Adabiyotlar tahlili

Ingliz tilini o'qitish metodikasi bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar kommunikativ yondashuvning samaradorligini keng yoritib bergan. Xususan, Brown (2007) til o'rganish jarayonida o'quvchilarning faol ishtiroki, muntazam muloqot va amaliy mashg'ulotlar til kompetensiyasini shakllantirishning asosiy omillari ekanligini ta'kidlaydi. Muallifning fikricha, tilni o'zlashtirish faqat grammatik qoidalarni yodlash bilan emas, balki real kommunikativ vaziyatlarda undan foydalanish orqali mustahkamlanadi.

Richards va Rodgers (2014) chet tillarini o'qitish metodlarini tahlil qilib, kommunikativ yondashuvning asosiy maqsadi o'quvchilarda muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirish ekanligini qayd etadilar. Ularning tadqiqotlariga ko'ra, mazkur metod o'quvchini dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi hamda tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish ko'nikmalarini uyg'un rivojlantiradi.

Harmer (2015) o'z ilmiy ishlarida ingliz tilini o'qitishda interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishi va ularning darsdagi faolligini kuchaytirishini ta'kidlaydi. Ayniqsa, juftlikda ishlash, guruhli topshiriqlar va rolli o'yinlar o'quvchilarning erkin fikr bildirishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Larsen-Freeman va Anderson (2020) zamonaviy ta'lim konsepsiyalarini tahlil qilib, kommunikativ metodni texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish zarurligini qayd etadilar. Ularning fikriga ko'ra, multimedia vositalari, elektron ta'lim platformalari va

raqamli resurslar o'quvchilarning tilni tabiiy muhitga yaqin sharoitda o'rganishiga yordam beradi.

Ellis (2021) vazifaga asoslangan ta'lim (Task-Based Language Teaching) bo'yicha tadqiqotlarida o'quvchilarga amaliy topshiriqlar berish ularning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda muhim vosita ekanligini ko'rsatadi. Muallif topshiriqlarni real hayotiy vaziyatlarga yaqinlashtirish orqali til o'rganish samaradorligini oshirish mumkinligini asoslaydi.

Mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, kommunikativ yondashuv, interfaol metodlar va raqamli texnologiyalarni uyg'un qo'llash ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, ko'pgina tadqiqotlar ushbu yondashuvlarni mahalliy ta'lim muassasalari sharoitida yanada chuqurroq o'rganish zarurligini ko'rsatmoqda. Mazkur maqola aynan ushbu ehtiyojdan kelib chiqib, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va kommunikativ metodlarning amaliy ahamiyatini yoritishga qaratilgan.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot davomida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, pedagogik kuzatuv, qiyosiy tahlil va tavsifiy metodlardan foydalanildi. Chet tilini o'qitish bo'yicha ilg'or tajribalar o'rganilib, kommunikativ metod va interfaol ta'lim usullarining afzalliklari tahlil qilindi.

Dars jarayonida quyidagi metodlardan foydalanish samaradorligi ko'rib chiqildi:

- juftlik va kichik guruhlarda ishlash;
- rolli o'yinlar;
- loyiha asosida o'qitish;
- muammoli vaziyatlarni hal qilish;
- taqdimot va munozaralar;
- audio va video materiallardan foydalanish;
- onlayn platformalar orqali mustaqil mashqlar bajarish.

Shuningdek, formatif baholash usullari, tezkor fikr-mulohaza berish va refleksiya elementlari o'quvchilarning bilimlarini muntazam nazorat qilish vositasi sifatida baholandi.

Tadqiqot natijalari

O'rganilgan ilmiy manbalar va pedagogik kuzatuvlar kommunikativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar o'quvchilarning darsdagi ishtirokini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi. O'quvchilar grammatik qoidalarni yodlashdan ko'ra, ularni amaliy muloqotda qo'llash orqali tezroq o'zlashtiradilar.

Rolli o'yinlar va dialog mashqlari yordamida talabalar kundalik hayotga oid vaziyatlarda erkin fikr bildirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Guruhli ishlash esa hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirib, o'zaro fikr almashish madaniyatini shakllantiradi.

Raqamli texnologiyalardan foydalanish ham ijobiy natijalarni ta'minlaydi. Multimedia taqdimotlari, videolar va interfaol mashqlar tinglab tushunish hamda talaffuz ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Elektron lug'atlar va onlayn platformalar esa mustaqil o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi.

Pedagogik kuzatuvlarga ko'ra, kommunikativ metodlardan muntazam foydalanilgan sinflarda o'quvchilarning darsdagi faolligi, savol berish va javob

qaytarish ko'nikmalari hamda yangi lug'at birliklarini qo'llash darajasi ancha yuqori bo'lgan.

Muhokama

Natijalar shuni ko'rsatadiki, ingliz tilini samarali o'qitishda o'quvchi markazli yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi. Kommunikativ metod o'quvchini passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, uning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish darslarning mazmunini boyitadi va o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. Biroq texnologiyalardan foydalanish metodik maqsadlarga mos bo'lishi lozim. Faqat texnik vositalarning mavjudligi emas, balki ularni o'rinli va samarali qo'llash ta'lim natijasiga ta'sir ko'rsatadi.

O'qituvchi dars davomida fasilitator va yo'naltiruvchi rolini bajarishi, o'quvchilarga mustaqil izlanish va muloqot qilish imkoniyatini yaratishi zarur. Bunday muhitda o'quvchilar tilni tabiiy ravishda o'zlashtirishga moyil bo'ladilar.

Kelgusida sun'iy intellekt, moslashuvchan o'quv tizimlari va individual ta'lim platformalaridan foydalanish ingliz tilini o'qitish sifatini yanada oshirishi mumkin.

Xulosa va foydalanilgan adabiyotlar

Tahlillar asosida shunday xulosaga kelish mumkinki, kommunikativ yondashuv ingliz tilini o'qitishda samarali metodlardan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuv o'quvchilarning og'zaki nutqi, tinglab tushunish, lug'at boyligi va erkin muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Interfaol metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil ta'lim olishga undaydi hamda amaliy natijalarni yaxshilaydi. Shu sababli ingliz tili darslarida kommunikativ metodlarni keng qo'llash, o'qituvchilarning kasbiy malakasini muntazam oshirib borish va innovatsion vositalardan oqilona foydalanish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Brown, H. D. *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education, 2007.
2. Harmer, J. *The Practice of English Language Teaching*. 5th ed. Pearson, 2015.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. 3rd ed. Cambridge University Press, 2014.
4. Nation, I. S. P. *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge University Press, 2013.
5. Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford University Press, 2020.
6. Ellis, R. *Task-Based Language Teaching: Theory and Practice*. Cambridge University Press, 2021.
7. Tomlinson, B. *Materials Development for Language Teaching*. 3rd ed. Bloomsbury Academic, 2018.
8. Thornbury, S. *How to Teach Speaking*. Pearson Longman, 2005.